

**แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา**
**Guidelines to Develop Professional Professional Characteristics
for School Administrators Affiliated in the Secondary Educational Service
Area Office Nakhon Ratchasima**

ณัฐวุฒิ เพ็ญขุนทด^{1*} และสรุณี ดีปุ²
Nattawut Pliekootod^{1*} and Sanrudee Deepu²

^{1,2}สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000
^{1,2}Educational Administration Department, Faculty of Education, Nakhonrachasima Rajabhat University,
Nakhonrachasima 30000, Thailand.
^{1*}Corresponding Author, E-mail : jjmusicnrru.1@gmail.com

Received: 3 May 2021, Revised: 15 September 2021, Accepted: 20 September 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตาม ประสบการณ์ทำงาน และวุฒิการศึกษา 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ปีการศึกษา 2563 จำนวน 108 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตาราง เครซีและมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน 2) ผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ควรพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม หลักสูตรท้องถิ่น เทคโนโลยีนวัตกรรม สภาวะทางอารมณ์และให้การสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purpose of this research were 1) to study the professional characteristics of the school administrators affiliated in the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Ratchasima, 2) to compare the professional characteristics in the school administrators as classified by working experience, and educational degree(s), and 3) guidelines for developing professional characteristics in school administrators affiliated in the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Ratchasima. The data were collected from 108 school administrators in the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Ratchasima in , academic year 2020. The sample size was determined from the Krejcie and Morgan table. The research tools used for data collection were questionnaires and interviews. The statistics used for data analysis in this study were mean, standard deviation t-test, and content analysis. The results were as follows: 1) All professional characteristics in the school administrators were at the highest level. 2) The results from the comparison of the professional characteristics of the school administrators as classified by working experience, found that there were no differences. When consider by each of the professional characteristics, it was found that the moral characteristic was statistically significant difference at level .05,. The ethical and professional ethics characteristics showed no statistical difference. 3) Guidelines to develop the professional characteristics of school administrators affiliated in the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Ratchasima suggested that school administrators should develop critical, thinking, environment, local curriculum, innovation technology, emotional state, and facilitate community activities.

Keywords : Improvement Guidelines, School Administrators, Professional Characteristics

1. บทนำ

การศึกษาถือว่าเป็นรากฐานสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศชาติ พัฒนาสังคมมนุษย์ให้เป็นสมาชิกที่สมบูรณ์ เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีคุณธรรมจริยธรรม ปฏิบัติกิจสำนึกในการเป็นมนุษย์ มีจิตวิญญาณของผู้ที่มีอารยธรรมทางปัญญา ดังคำกล่าวที่ว่า “การศึกษาสร้างคน คนสร้างชาติ” แสดงให้เห็นว่าการศึกษาคือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคนหรือทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ซึ่งหลายประเทศในโลกได้ใช้การศึกษาเป็นนโยบายหลักในการพัฒนาประเทศ ดังเช่นประเทศไทยกระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ขึ้นเพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางของการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา มีโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด จำนวน 50 โรงเรียน โดยมีจุดเน้น คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา ขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา

สู่การปฏิบัติ นิเทศเต็มพิกัด ตามจุดเน้นการพัฒนาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน “สพม.นม โชว์ข้อกลาง สร้างคนดี มีปัญญา จิตอาสา พัฒนาสังคม” จุดเน้น “รวมพลังยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างมีความสุข” โดยในปัจจุบัน สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เกิดปัญหาการบริหารจัดการศึกษา ในสถานศึกษามีความสลับซับซ้อนในการบริหารจัดการศึกษา ผลการจัดการศึกษายังไม่ได้คุณภาพ การปฏิรูป การศึกษายังไม่คืบหน้า ผู้บริหารสถานศึกษายังขาดคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพ วิสัยทัศน์ขาดความทันสมัย ผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการยังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จึงเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญมีผลต่อการพัฒนาสถานศึกษาโดยต้องอาศัย คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา, 2563)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะ ของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา แล้วนำเสนอผลที่ได้ จากการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้บริหารระดับสูงและสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษาได้เห็นความสำคัญ และส่งเสริมคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะ ของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เพื่อให้การ บริหารจัดการสถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นไปตามนโยบายของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตาม ประสบการณ์ทำงาน และวุฒิการศึกษา
- 2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

3. สมมติฐานการวิจัย

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ที่มีประสบการณ์ทำงานและวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความแตกต่างกัน

4. แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 แนวคิดทฤษฎี

ทองทิพภา วิริยะพันธุ์ (2551) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า ผู้บริหาร สถานศึกษาที่ดีควรมีคุณลักษณะของผู้บริหารที่ช่วยเสริมสร้างความสามารถในการบริหารงาน และนำมา ซึ่งความสำเร็จ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่จะสามารถนำพาให้สถานศึกษา มีความเจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้าน ต้องอาศัย คุณลักษณะที่สำคัญ คือ มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ใช้หลักธรรมทางศาสนาเข้ามา ประยุกต์ใช้เพื่อการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม ใฝ่รู้ใฝ่เรียนและมุ่งแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ

ทรงพล เจริญคำ (2558) กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร สถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ต้องมีความเป็นผู้นำทางการศึกษา มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ต้องปฏิบัติ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพมีความสามารถในการกำหนด

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการและนักวิจัยกล่าวโดยสรุปได้ดังนี้ คุณลักษณะของผู้บริหาร สถานศึกษาเป็นคุณลักษณะเฉพาะบุคคลซึ่งมีการแสดงออกที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับบุคลิกลักษณะมีวิสัยทัศน์ ที่กว้างไกล มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเป็นผู้นำทางการศึกษา มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่มีความสามารถ ในการประสานงานในด้านต่าง ๆ นำพาองค์กรบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุพัตรา วิเศษวิสัย (2559) ศึกษาคุณลักษณะและแนวทางการพัฒนาผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดองค์กรการ บริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามอายุ ราชการ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ผู้บริหารต้องมีการ จัดวางแผนกลยุทธ์ เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล พัฒนาผู้บริหารและทีมงานให้สามารถบริหารจัดการ สถานศึกษาภายใต้การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ผู้บริหารควรตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับงานวิชาการ และพัฒนาครูให้เน้นการจัดการเรียนรู้ ศูนย์กลางเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน พัฒนาคณะครูในด้านองค์ความรู้ ในศาสตร์การบริหารสมัยใหม่แล้วนำมาประยุกต์ใช้ในองค์กร ผู้บริหารควรสนใจ หาเวลาศึกษาหาความรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องหลักการสำคัญ เพื่อการบริหารจัดการในสถานศึกษาเป็นสำคัญ ตรวจสอบและส่งเสริม เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารการศึกษาเพื่อที่จะสามารถบริหารจัดการองค์กร สู่อำนาจเป็นเลิศ ให้ชุมชนมีส่วนร่วมใน ระบบการบริหารจัดการ การทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน โดยมีการติดตามและประเมินผล ผู้บริหารควรปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ผู้บริหารควรสร้างคุณสมบัติ ตัวเองให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน

เลิศณรงค์ นามวงศ์ชัย (2562) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมืออาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬโดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมืออาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬที่มีความ แตกต่างกันในด้านสถานภาพ เพศ และขนาดของโรงเรียน ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหาร 84 คน ครูผู้สอน 168 คน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 84 คน รวมทั้งสิ้น 336 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนก 0.36- 0.82 และค่าความเชื่อมั่น 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ค่าสถิติที (t-test) และค่าสถิติเอฟ (F-test) ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารมืออาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็น

ของผู้บริหาร ครูผู้สอนและประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมีอาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านสถานภาพ เพศ และขนาดโรงเรียน มีดังนี้ 2.1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมีอาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพโดยรวมไม่แตกต่างกันสำหรับวิทยบริการ และเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครและรายด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นมากกว่าผู้บริหาร 2.2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมีอาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายด้านการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม ด้านการเป็นผู้นำการบริหารจัดการ ด้านการเป็นผู้นำสังคมและชุมชนด้านการเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิง บริหารมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้านเพศชายมีความคิดเห็นมากกว่า เพศหญิง 2.3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมีอาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา บึงกาฬตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน รายด้าน ด้านการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม ด้านการเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้านโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ 3) การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอ แนวทางพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารมีอาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา บึงกาฬ ในด้านการเป็นผู้นำวิชาการ การเป็นผู้นำการบริหารจัดการ และการเป็นผู้นำการพัฒนา ตนเองในเชิงบริหารไว้ด้วย

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำนวน 150 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 108 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ (Krejcie and Morgan อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560) กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 4 คน และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีวุฒิ มีผลงานงานการเขียนตำรา งานวิจัย หรือเป็นวิทยากรให้ความรู้ในเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา มีอาชีพ จำนวน 1 คน

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.2.1. แบบสอบถาม นำแบบสอบถามเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) และความชัดเจนของภาษาโดยให้ผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์หรือค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence หรือ I.O.C.) ผลปรากฏว่ามีค่าระหว่าง 0.80-1.00 ทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ที่ไม่ใช่งานกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ผลปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .934

5.2.2. แบบสัมภาษณ์ นำแบบสัมภาษณ์ที่เป็นฉบับสมบูรณ์ ไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางพัฒนามีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำนวน 5 คน ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ผู้อำนวยการโรงเรียน ที่มีผลงานโดดเด่นด้านการบริหารสถานศึกษาได้รับรางวัลระดับสำนักงานเขตพื้นที่ ระดับภาค หรือระดับประเทศ จำนวน 4 คน และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา มีผลงานงานการเขียนตำรางานวิจัย หรือเป็นวิทยากรให้ความรู้ในเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ จำนวน 1 คน

5.3 การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความถูกต้องของรูปแบบ และความถูกต้องของภาษา และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง เพื่อให้คำถามมีคุณภาพ จำนวนทั้งสิ้น 32 ข้อ ผลปรากฏว่าคำถามผ่านเกณฑ์ทุกข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นนำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาที่ไม่ใช่งานกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน วิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach พบว่า การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา กระบวนการศึกษาธิการ มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .934

ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) เลือกเฉพาะข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 1 ลำดับ นำมากำหนดประเด็นคำถาม นำแบบสัมภาษณ์ที่เป็นฉบับสมบูรณ์ ไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ดังนี้ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 4 คน ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีวุฒิ มีผลงานงานการเขียนตำรางานวิจัย หรือเป็นวิทยากรให้ความรู้ในเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ จำนวน 1 คน

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการตามขั้นตอน ต่อไปนี้

5.4.1 แบบสอบถาม

5.4.1.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 2 ฉบับ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา และผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.4.1.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยไปยังโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา พร้อมด้วยแบบสอบถาม ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด โดยการส่งด้วยตนเองและผ่านไปรษณีย์เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารสถานศึกษาตอบแบบสอบถาม

5.4.1.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามตามที่ได้รับส่งกลับคืน ในกรณีที่ยังไม่ได้รับแบบสอบถามคืนตามจำนวน ผู้วิจัยดำเนินการติดตามเก็บแบบสอบถามที่เหลือด้วยตนเองอีกครั้ง

5.4.2 การเก็บรวบรวมด้วยการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมาด้วยตนเอง แล้วสรุปรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพพื้นที่ที่จบการสัมภาษณ์ และสรุปความคิดเห็นทันทีที่ได้จากการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง ผู้วิจัยได้จดบันทึกและบันทึกเสียงไว้ทุกครั้ง โดยขออนุญาตในการบันทึกก่อนที่จะบันทึก

5.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test)

5.5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แนวทางพัฒนามีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ นำข้อความที่ผู้ให้ข้อมูลมาจัดกลุ่มคำ (Phase) ที่เป็นประเด็นเดียวกันแล้วขีดด้วยเส้นเน้นคำ หรือข้อความนั้น ๆ ในแต่ละบุคคล วิเคราะห์โดยการตีความหมายในรูปของการวิเคราะห์เชิง และความสัมพันธ์กันมาหาข้อสรุปแล้วบรรยายเป็นความเรียง

6. ผลการวิจัย

6.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน และวุฒิการศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน) (n = 108)	ร้อยละ
1. ประสบการณ์ทำงาน		
1.1 ต่ำกว่า 10 ปี	28	25.93
1.2 10 ปีขึ้นไป	80	74.07
รวม	108	100.00
2. วุฒิกการศึกษา		
2.1 ต่ำกว่าปริญญาโท	12	11.12
2.2 ปริญญาโทขึ้นไป	96	88.88
รวม	108	100.00

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 74.07 และส่วนใหญ่มีวุฒิกการศึกษา ระดับปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 88.88

6.2 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามือสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา มืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา มืออาชีพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านวิสัยทัศน์	4.58	0.43	มากที่สุด
2. ด้านวิชาการ	4.61	0.40	มากที่สุด
3. ด้านความสามารถในการบริหารจัดการ	4.70	0.37	มากที่สุด
4. ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.82	0.35	มากที่สุด
5. ด้านสังคมและชุมชน	4.62	0.45	มากที่สุด
รวม	4.67	0.32	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.32) เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านคุณธรรมจริยธรรมและ

จรรยาบรรณวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.35) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.43)

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์ทำงานภาพรวม

ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ	ต่ำกว่า 10 ปี		10 ปีขึ้นไป		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านวิสัยทัศน์	4.59	0.39	4.58	0.45	0.08	0.94
2. ด้านวิชาการ	4.70	0.32	4.58	0.42	1.44	0.15
3. ด้านความสามารถในการบริหารจัดการ	4.75	0.35	4.69	0.38	0.76	0.45
4. ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.83	0.27	4.81	0.37	0.29	0.77
5. ด้านสังคมและชุมชน	4.69	0.37	4.06	0.47	0.95	0.35
รวม	4.71	0.28	4.65	0.33	0.90	0.37

จากตารางที่ 3 พบว่า การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา จำแนกตาม ประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4 การเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา ด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน เป็นรายข้อเฉพาะด้านที่แตกต่าง

ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ	ต่ำกว่า 10 ปี		10 ปีขึ้นไป		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ผู้บริหารสถานศึกษายึดหลักคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพในการบริหารงาน	4.96	0.18	4.83	0.46	2.02*	0.05
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีความซื่อสัตย์สุจริตโปร่งใส	4.85	0.35	4.80	0.48	0.57	0.57
3. ผู้บริหารสถานศึกษายึดหลักความยุติธรรมเสมอภาค	4.85	0.35	4.81	0.47	0.45	0.65

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ	ต่ำกว่า 10 ปี		10 ปีขึ้นไป		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
3. ผู้บริหารสถานศึกษายึดหลักความยุติธรรมเสมอภาค	4.85	0.35	4.81	0.47	0.45	0.65
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีสภาวะอารมณ์ที่มั่นคงมีความอดทนอดกลั้น	4.71	0.46	4.76	0.42	0.50	0.62
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และช่วยเหลือผู้อื่น	4.78	0.41	4.81	0.42	0.29	0.77
6. ผู้บริหารสถานศึกษารักษาเกียรติศักดิ์ศรีชื่อเสียงของวิชาชีพปฏิบัติตนตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.85	0.35	4.87	0.33	0.24	0.81
รวม	4.83	0.27	4.81	0.37	0.29	0.77

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ข้อ คือ ข้อ 1 ผู้บริหารสถานศึกษายึดหลักคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพในการบริหารงาน โดยค่าเฉลี่ยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพของผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 10 ปี สูงกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา จำแนกตามวุฒิการศึกษาภาพรวม

ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ	ต่ำกว่าปริญญาโท		ปริญญาโทขึ้นไป		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านวิสัยทัศน์	4.56	0.53	4.59	0.42	0.17	0.87
2. ด้านวิชาการ	4.72	0.34	4.60	0.40	1.01	0.31
3. ด้านความสามารถในการบริหารจัดการ	4.76	0.30	4.70	0.38	0.52	0.61
4. ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.91	0.16	4.81	0.36	0.98	0.33
5. ด้านสังคมและชุมชน	4.58	0.58	4.63	0.43	0.35	0.73
รวม	4.71	0.28	4.66	0.33	0.47	0.64

จากตาราง 5 พบว่า การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่าง

7. สรุปผลการวิจัย

7.1 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

7.2 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

7.2.1 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ

7.2.2 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน

7.3 แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

7.3.1 ด้านวิสัยทัศน์ การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ผู้บริหารจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์สภาพปัญหา จะต้องรู้ว่าปัญหาคืออะไร อะไรคือปัญหา

7.3.2 ด้านวิชาการ การพัฒนาการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นตามความต้องการของผู้เรียนชุมชนและท้องถิ่น ผู้บริหารต้องสำรวจบริบทของท้องถิ่น เช่น อาชีพในท้องถิ่น ประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น สำรวจความต้องการของผู้ปกครองและนักเรียน

7.3.3 ด้านความสามารถในการบริหารจัดการ การพัฒนาการนำเทคนิควิธีการ นวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ ผู้บริหารควรนำเทคโนโลยี ICT มาใช้ในการบริหารโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก เช่น DLTV, DLIT เพื่อให้ครูนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและแก้ไขปัญหาโรงเรียนที่ครูไม่ครบชั้นไม่ครบวิชาเอก

7.3.4 ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ การพัฒนาสภาวะอารมณ์ที่มั่นคงมีความอดทนอดกลั้น ผู้บริหารจะต้องมีความอดทนอดกลั้นในเรื่องของอารมณ์ใช้สติในการตัดสินใจแก้ปัญหา คือจะต้องมีความฉลาดทางอารมณ์ จะต้องเป็นผู้ที่พร้อมไปด้วย 1) IQ หมายถึง ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ 2) EQ หมายถึง สภาพของอารมณ์จะต้องควบคุมอารมณ์ให้ได้ และ 3) MQ หมายถึง คุณธรรมจริยธรรม สามารถที่จะครองตน ครองคน ครองงาน

7.3.5 ด้านสังคมและชุมชน การพัฒนาการเป็นศูนย์กลางบริการให้ความร่วมมือสนับสนุนและอำนวยความสะดวกกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ผู้บริหารจะต้องได้ใจคนประสานใจคน คนสำราญ งานสำเร็จ เก่งคน เก่งงาน เก่งคิด

8. อภิปรายผล

8.1 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก คุณลักษณะที่สำคัญของผู้บริหารมืออาชีพ จะต้องเป็นผู้บริหารที่มีคุณธรรมจริยธรรมประพฤติปฏิบัติตน ตามหลักธรรมของศาสนา มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือผู้อื่น รักษาเกียรติศักดิ์ศรี ตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ ทำให้บริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพบรรลุผลสำเร็จได้ตามต้องการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระประสิทธิ์ วิชโย (แกนขา) (2552) ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2 ด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

8.2 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

8.2.1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยข้อที่มีความแตกต่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษายึดหลักคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพในการบริหารงาน โดยค่าเฉลี่ยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพของผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 10 ปี สูงกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไป ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 10 ปี เพิ่งเริ่มต้นเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา จึงต้องยึดหลักคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพเพื่อช่วยในการบริหารงานในด้านต่าง ๆ และพัฒนาสภาวะทางอารมณ์ให้มั่นคงอดทนอดกลั้นต่อปัญหาอุปสรรคในด้านต่าง ๆ จึงทำให้ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 10 ปีมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไป สอดคล้องกับแนวคิดของ ธีระ รุญเจริญ (2550) ที่ได้กล่าวว่า คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ว่าต้องประกอบด้วยหลักสำคัญ คือ การมีคุณธรรมจริยธรรม และเป็นที่ยอมรับของสังคม ตลอดจนมีความมีจรรยาบรรณวิชาชีพ

8.2.2 จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน โดยค่าเฉลี่ยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพของผู้ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาโท สูงกว่าผู้ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาโท ขึ้นไป ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาโท ต้องศึกษาหาองค์ความรู้ในเรื่องการบริหารจัดการสูงต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เนื่องจากมีหน้าที่รับผิดชอบต่อกิจกรรมในการบริหารทรัพยากรและกิจกรรมอื่นของสถานศึกษา มีการจัดระบบโครงสร้างของงานให้มีความสมบูรณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาโท จึงต้องมีการยึดหลักการบริหารจัดการระบบโครงสร้างของงานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ของตนเองและเป็นการจัดระบบภายในองค์กรและสร้างวัฒนธรรมองค์กรในงานที่ได้รับมอบหมายให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้บรรลุตามเป้าหมาย สอดคล้องกับแนวคิดของ สรรฤดี ตีปุ (2561) ที่ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการจะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณภาพและปริมาณที่เพียงพอ และยังคงต้องได้รับงบประมาณสนับสนุน การดำเนินงานที่เพียงพอ อีกทั้งมีระบบบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพซึ่งทรัพยากรทางการบริหารรัฐ ให้การสนับสนุนอย่างจำกัด จึงจำเป็นต้องใช้อย่างประหยัดและเกิดความคุ้มค่าต่อการลงทุน โดยคำนึงถึงกรอบ

นโยบายรัฐตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ตลอดจนนโยบายของรัฐบาลในปัจจุบัน เพื่อให้การบริหารจัดการเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับงานมากที่สุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ

8.3 แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา

8.3.1 ด้านวิสัยทัศน์ การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ผู้บริหารจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์สภาพปัญหา จะต้องรู้ว่าปัญหาคืออะไร อะไรคือปัญหา ปัญหาในเชิงโอกาส อุปสรรค มีจุดเด่นจุดด้อยอย่างไร ศึกษาบริบทของสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิด ฟินิจ มีค่าทอง และโกวิทย์ แสนพงษ์ (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่องเทคนิคการวิเคราะห์สภาพการพัฒนาเพื่อการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา ผลการวิจัย พบว่า 1) การดำเนินการวิเคราะห์สภาพการพัฒนาของสถานศึกษานั้น จำเป็นอย่างยิ่งต้องศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพการพัฒนาของสถานศึกษาทั้งสภาพภายในและสภาพภายนอก ศึกษาเกี่ยวกับจุดแข็งและจุดอ่อน สภาพภายนอกศึกษาเกี่ยวกับโอกาสและอุปสรรค 2) การจัดทำแผนกลยุทธ์ การพัฒนาสถานศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องทราบสภาพการพัฒนาของสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่แผนพัฒนา

8.3.2 ด้านวิชาการ การพัฒนาการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นตามความต้องการของผู้เรียนชุมชนและท้องถิ่น ผู้บริหารต้องสำรวจบริบทของท้องถิ่น เช่น อาชีพในท้องถิ่น ประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น สำรวจความต้องการของผู้ปกครองและนักเรียน โดยเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ อัญชลี ธรรมะวิธิกุล (2552) ที่ได้กล่าวว่า หลักสูตรท้องถิ่นคือประสบการณ์ การเรียนรู้ที่จัดให้กับกลุ่มผู้เรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่จัดตามสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนในท้องถิ่น

8.3.3 ด้านความสามารถในการบริหารจัดการ การพัฒนาการนำเทคนิควิธีการ นวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ ผู้บริหารควรนำเทคโนโลยี ICT มาใช้ในการบริหารโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก เช่น DLTV, DLIT เพื่อให้ครูนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและแก้ไขปัญหาโรงเรียนที่ครูไม่ครบชั้นไม่ครบวิเอก สอดคล้องกับแนวคิดของชลิตา แซ่เขียว (2560) ที่ได้กล่าวว่า การใช้นวัตกรรม (Innovation) และเทคโนโลยี (Technology) ในการจัดการศึกษาคือใช้ ในการเรียนการสอนถ้าใช้ทั้ง 2 อย่าง ร่วมกันด้วยการนำเอาเทคนิคและสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆทางวิทยาศาสตร์มาใช้เรียก “INNOTECH” ซึ่งมาจาก คำเต็มว่า “Innovation Technology” เป็นการนำเอาค่านวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้าด้วยกัน โดยคำนึงถึง เมื่อนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษาการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษาและใช้ในการเรียนการสอน

8.3.4 ด้านคุณธรรมจริยธรรม การพัฒนาสภาวะอารมณ์ที่มั่นคงมีความอดทนอดกลั้น ผู้บริหารจะต้องมีความอดทนอดกลั้นในเรื่องของอารมณ์ใช้สติในการตัดสินใจปัญหา คือจะต้องมีความฉลาดทางอารมณ์ เป็นผู้ที่มีพร้อมไปด้วย 1) IQ หมายถึง ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ 2) EQ หมายถึง สภาพของอารมณ์ จะต้องควบคุมอารมณ์ให้ได้ และ 3) MQ หมายถึง คุณธรรมจริยธรรม สามารถที่จะครองตน ครองคน ครองงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ ธนวัฒน์ สายนภา (2559) ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของสถานศึกษาในอำเภอบ่อไร่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ได้มีเน้นการปลูกจิตสำนึกความเป็นชาติไทยมีคุณธรรม และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในด้าน การครองตน ครองคน และครองงาน

8.3.5 ด้านสังคมและชุมชน การพัฒนาการเป็นศูนย์กลางบริการให้ความร่วมมือสนับสนุนและอำนวยความสะดวกกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ผู้บริหารจะต้องประสานงานกับชุมชน ทำให้ชุมชนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนชุมชนจะให้ความสำคัญและร่วมกันสนับสนุนพัฒนา โดยยึดหลัก บวร บ้าน วัด โรงเรียน สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน สอดคล้องกับแนวคิดของ ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2560) ที่ได้กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนช่วยให้โรงเรียนและชุมชนเกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ช่วยลดปัญหาความขัดแย้ง และช่วยให้เกิดความร่วมมืออันดีต่อกัน ทั้งนี้ทั้งสองฝ่ายจะต้องปฏิบัติตามบทบาทของตนด้วยวิธีการที่เหมาะสม จึงจะสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นได้

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

9.1.1 จากผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ควรที่จะยึดหลักคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพในการบริหารงาน รักษาเกียรติศักดิ์ศรี ชื่อเสียงของวิชาชีพ ปฏิบัติตนตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ และมีความฉลาดทางอารมณ์อดทนอดกลั้น

9.1.2 จากผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ด้านวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา ควรเพิ่มระดับในการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์ มีการมองการณ์ไกล รู้เท่าทันสภาวะการเปลี่ยนแปลงของยุคโลกาภิวัตน์ มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการส่งเสริมการจัดการศึกษาให้มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา และมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

9.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

9.2.1 ควรมีการวิจัยแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ในสังกัดอื่น ๆ

9.2.2 ควรมีการวิจัยเรื่องแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพเพื่อการเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหาร เพื่อเป็นเป็นแนวทางในการพัฒนาผลการวิจัยในครั้งนี้อย่างต่อเนื่อง

9.2.3 ควรมีการวิจัยเรื่องแนวทางในการพัฒนาวิสัยทัศน์ในการเป็นผู้บริหารมืออาชีพ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตามผลของการวิจัยในครั้งนี้

10. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). ทิศทางการดำเนินงานกระทรวงศึกษาธิการ. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักงานรัฐมนตรี. สืบค้นเมื่อ 28 สิงหาคม 2563. จาก www.moe.go.th/ทิศทางการดำเนินงาน-ศธ/12826

- ชลิตา แซ่เซียว. (2560). การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้. สืบค้นเมื่อ วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2563. จาก <https://chalitasaesaiaw.wordpress.com/2017/12/26/9-การใช้-นวัตกรรมและเทคโนโลยี/>
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2560). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. *Veridian EJournal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทยสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*. 10(2) : 1342-1354.
- ทรงพล เจริญคำ. (2558). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นติ้งเฮาส์.
- ทองทิพภา วิริยะพันธุ์. (2551). การบริหารทีมงานและการแก้ปัญหา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สหธรรมิก.
- ธนวัฒน์ สายนภา. (2559). *การศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของโรงเรียนใน อำเภอบ่อไร่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ : แอล.ที.เพรส .
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พระประสิทธิ์ วิชโย (แก่นชา). (2552). *คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- พินิจ มีคำทอง และโกวิทย์ แสนพงษ์. (2562). เทคนิคการวิเคราะห์สภาพการพัฒนาเพื่อการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา. *วารสารวิชาการและวิจัยมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. 9(3) : 111-120.
- เลิศณรงค์ นามวงศ์ชัย. (2562). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมืออาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สรฤดี ดีปุ. (2561). *หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. นครราชสีมา : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สุพัตรา วิเศษวิสัย. (2559). *ศึกษาคุณลักษณะและแนวทางการพัฒนาผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. (2563). *แผนปฏิบัติการงบประมาณ พ.ศ. 2564*. สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2563. จาก <http://www.mattayom31.go.th/phaen-ptibati-kar-pingbpraman-2562>
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- อัญชลี ธรรมะวิธิกุล. (2552). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น*. สืบค้นเมื่อค้นวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2563, จาก https://panchalee.wordpress.com/2009/04/10/local_curriculum/